

וְלֹא תִגְזַל לְאֶתְלִין פְּעֻלַּת שְׂכִיר
אַתָּה עַד-בְּקָר: יֵי לֹא-תִקְלַל חֹרֵשׁ

ג' ע' ה' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

דא תלין פעולת שכיר. וסמך ליה לא מקלל כי אף אם ילך
שכר אל מקללו לא תמנעו צדית דין:

9) יג' ח' ז' ו' ה' ד' ג' ב' א'

איסור בל תלין חמור מאד, ובזוה"ק פרשת קדושים
איתא שהעובר על איסור זה ממעט ימיו ר"ל
ונפשו בעוה"ב, איסור זה הוא אפילו השכיר עשיר,

10) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

ועין ב'נתיב החסד'. גם בקטן ששכרו לאיזה פעולה,
שקד בו טיפל הדינים הנ"ל.

11) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

וראיתי אנשים שמשתמשין בקטן באיזה
דבר של תשמיש, ומבטיחין להם שיתנו
להם אחר כך דבר מה עבור זה, ולבסוף
לא יתנו להם כלום, ושלא כדין עבדי,
דאיסור כבישת שכר שייך אפילו במלאכת
פרוטה אחת, וכמו שכתבנו בסעיף ג',
ואפילו בקטן שייך זה כמו שהוכחנו,
ואפילו לאחר את זמנו אסור, כמו שכתבנו
דשייך בו בל תלין, וכל שכן לכבוש
לגמרי דאסור.

12) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

גם רופא משלמים לו בעד הפעולה. ואף שהוא
נותן תרופות או מרשם, אבל התשלום הוא עבור
הפעולה. ואף אם יש כאן איזה מקח וממכר, וכגון
שהוא קונה ממנו תרופות, אבל זה דבר נפרד,
והתשלום עבור שרות הרופא נחשב כשכירות ויש בו
לא תלין.

13) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

עדים שתבעו (בזמנו¹⁰) הרי זה נשבע ונוטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתה עד בקר: גמ' מנ

14) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

גר תושב. שהכל עליו שלא לעבוד ע"י¹¹ ואוכל נדלות וטריפות:

15) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

ג) כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מצעלזא ז"ל הקפיד לשלם
אף לפועל עכו"ם ציומו, ופעם א' שאל אותו משמשו
האם לעכו"ם יש ג"כ חשש דבל תלין, והשיב מרן ז"ל
דאין זה פשוט כ"כ דאין בל תלין לעכו"ם, ונשאלתי
ביאור הדברים הלא איתא במס' במס' גמ' [ק"א ע"ב]
דרק בגר תושב איכא הלוא ולא נעכו"ם וכן פסק
הרמב"ם נפ"א מהל' שכירות.
נפ' יסוד יוסף נפ' י"ד שהאריך במוכח מוסר וכתב
דאף לפועל עכו"ם יקפיד לשלם בזמנו משום שלא יהא
חילול השם ח"ו עיי"ש הרי הנאצי סמוכין לדברי מרז

בשעריך: טו ביומו תתן שכרו
ולא תבוא עליו השמש פי עני
הוא ואליו הוא נשא את נפשו
ולא יקרא עליך אליהו והיה
בך חטא

3) ה' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

עוד ראיתי לחבר אל ההלכות דין תשלומי שכר שכיר, מפני שהוא דבר
העומד ברובו של עולם, שיש על זה פמה וכמה לאוין מפרשין בתורה,
ויש בני אדם מוזלזלין בהם, בעונותינו הרבים, ונקל להם לאחר את התשלומין
בשביל איזה סבה קלה, כגון: שמתעצל לילך ולקח את ממונו, שהניח ביד
אחרים, או לילך ולפרט את המטבע הגדולה שיש לו בשביל לשלם להשכיר
בזמנו. וכן הדין מחייב בכל זה, אפילו אם הפועל עשיר, וכל שכן אם הפועל
עני, כמה מחייב בעל הבית לראות לשלם לו בזמנו, כדי שיהיה לו פמה לחיות
הוא ואנשי ביתו. וכמה דכתיב בקרא בפרשה תצא (דברים כד, טו): 'ביומו תתן
גם מצוי, בעונותינו הרבים, אצל איזה אנשים, שהשכיר דופק על פתחיהם
לילה ויום, ואין שומע לו, ובפרט אם העסק הוא על איזה דבר קטן.
ולא יתנו לב שבדיני התורה אין חלוק בין דין של פרוטה לדין של מאה
מנה. והרבה מהם, שהם אנשים ישרים ובעלי מדות טובות ומקומים שארי
מצות התורה פדת ובהלכה, והמצוה הזאת של תשלומי שכיר בזמנו רפוייה
בדין, בעונותינו הרבים, אפילו במקום שנוגע לטרחא בעלמא.

והתבוננתי שכל זה פא להם מצד מעוט וחסרון ידיעה בהלכה זו. שאלו
ידעו מזה, בודאי היו מזרזים לשלם בזמנם כדי לקיים מצוה
המצוה עשה של 'ביומו תתן שכרו'. ונ"מ שלא לעבר על הלאוין שיש בענין
זה. כמו שכל אחד מישראל מזרזו לקיים שארי מצות התורה התלויות בזמן,
כשופר וסכה ולולב וכיוצא בזה. האם ראית לאחד מישראל, שניח מלכרד
על השופר והלולב עד הלילה, ואדרבא, כל אחד מישראל מקדים את עצמו
לקיים המצוה בפקד ושמם על זה, על שזכה לקיים מצוה הבוחר התפרד בדין.
ואלו במצוה זו, שהיא גם כן מצוה עשה דאורייתא, והוסיפה התורה גם
פמה לאוין בענין זה, כמה מתגבר היצר בזה. בגלל כן נתתי אל לבני והתבוננתי

16) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

מצוה ר' היא שצונו לתת שכר שכיר ביומו ולא יאחר אותו
ליום אחר. והוא אמרו יתעלה ביומו 'תתן שכרו'.
ודין מצוה זו שיהיה שכיר יום גובה כל הלילה ושכיר לילה
גובה כל היום כמו שנבאר במצות לא תעשה. וכבר התבאר
משפטי מצוה זו בפ"ט ממציעא. ושם התבאר שזה מחוייב
בכל שכיר יום בין בנכרי בין בישראל מצות עשה לפרוע
בזמנו. (כי חלא, משפטיים, הלכות שכירות פ"א):

17) א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

השמש. ואמרנו (שם ע"ב) בגר תושב
שיש בו משום ביומו תתן שכרו, אבל
אין עוברין בו משום בל תלין, וזה
הדין דגר תושב מפרש במשנה פ"ק
המקבל (שם ע"א). וכתב הרמב"ם זכרונו
לברכה דהוא הדין לבן גח.